

inkubatorpomyslow.org.pl

Romski w obrazkach

Audiowizualny słownik romsko-polski
dla dzieci romskich pochodzenia rumuńskiego

Poradnik

inkubatorpomyslow.org.pl

Romski w obrazkach

Poradnik

Autorki: Izabela Kolka, Barbara Prądyńska
Redakcja i korekta: Urszula Drabińska
Zdjęcia: Iza Kolka (okładka oraz str. 5, 11, 16, i17),
Ewelina Frączkowska (str. 10, 12, 15 i 21),
Monika Szachow, DL Promotion (str. 8 i 20), Monika Wińczyk (str. 19)
Projekt i skład: Kotbury, www.kotbury.pl
Lipiec 2023

ISBN: 978-83-62590-71-1

Poradnik dostępny jest na licencji
[CC-BY 4.0 – Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowa](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Model opisany w tym poradniku przedstawia doświadczenie zdobyte podczas testowania innowacji społecznej „Romski w obrazkach”. Testowanie innowacji odbyło się w ramach projektu „Innowacje na ludzką miarę 2. Rozwój mikroinnowacji w temacie włączenia społecznego”, realizowanego przez Fundację Stocznia i miasto Gdynia i współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Spis treści

1. Czym jest i jak powstał „Romski w obrazkach”?	4
2. Dla kogo jest „Romski w obrazkach” i na jakie problemy odpowiada?	7
3. Jak to zrobić, czyli jak krok po kroku wdrożyć u siebie innowację?	9
4. Czy to działa, czyli jak innowacja pomaga odbiorcom?	13
5. Ile to kosztuje?	16
6. Kto za tym stoi, czyli o zespole tworzącym innowację	17
7. Kontakty i więcej informacji	20
Załącznik. Przykładowy scenariusz lekcji	22

1. Czym jest i jak powstał „Romski w obrazkach”?

„Romski w obrazkach” to audiowizualny słownik ułatwiający dzieciom romskim pochodzenia rumuńskiego zrozumienie języka polskiego i środowiska szkolnego. Został przygotowany dla uczniów romskich oraz ich asystentów. W wersji rozbudowanej ma postać mobilnej walizki, zawierającej tablet z wgraną aplikacją oraz komplet kart i spersonalizowane książeczki do ćwiczeń i utrwalania wiedzy.

„Romski w obrazkach” to innowacja społeczna, która powstała w ramach Inkubatora pomysłów prowadzonego przez Fundację Stocznia i Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni, w ścisłej współpracy z mamami i dziećmi romskimi.

Jedna z jej autorek – Barbara Prądyńska – współpracuje ze społecznością romską pochodzenia rumuńskiego w Poznaniu od 2014 roku, początkowo w animacyjno-edukacyjnych działaniach nieformalnej grupy Poznańscy Romowie, następnie przez artystyczno-społeczne działania Fundacji Art Junction.

Od 2016 roku przyglądała się procesowi integracyjnemu uczniów i uczennic romskich w Szkole Podstawowej nr 26 w Poznaniu. Brała udział w zapisywaniu dzieci do szkoły, pełniąc funkcję pomostu między szkołą a rodzicami dzieci. Wspierała proces zatrudnienia pierwszych asystentek edukacji romskiej.

Już we dwie – razem z Izabelą Kolką – organizowały projekty integracyjne dla uczniów polskich i romskich, kończące się spektaklami teatralno-muzycznymi. Współpraca z Romami ze Stowarzyszenia Kultury Romskiej „Hitano” w Olsztynie uświadomiła im wyraźniej, jakim problemem jest nieznanomość lub słaba znajomość języka polskiego, wpływająca na komunikację i ocenę uczniów i uczennic romskich, również obywateli i obywaterek polskich w szkołach. Rozmowy z działaczami, rodzicami i dziećmi, obszerna lektura, spotkania ze specjalistami, konferencje, rozmowy z pedagogami, nauczycielami, stała współpraca z ekspertami romskimi oraz asystentami i asystentkami edukacji romskiej wpłynęły na chęć stworzenia narzędzia, które wsparłoby proces nauki języka polskiego przez uczniów i uczennice romskie.

zestawy kart

naklejki motywacyjne

tablet z wgraną aplikacją

książeczki

pisaki suchościeralne

Innowatorki wspólnie z asystentkami edukacji romskiej i pedagogką szkolną, przeprowadziły rozpoznanie potrzeb językowych wśród romskich uczniów i uczennic. Na tej podstawie przygotowały hasła podzielone na pięć kategorii tematycznych.

Następnie hasła zostały przetłumaczone przez Romki mieszkające w Poznaniu oraz romologa na wybrany dialekt języka romskiego używanego w Rumunii. W kolejnym kroku rozumienie haseł zostało sprawdzone z dziećmi romskimi, a następnie zostały one nagrane i opracowane dźwiękowo.

Potem, przy wsparciu ekspertki i asystentek, dzieci romskie wybrały styl graficzny obrazujący hasła słownika. W końcu po konsultacjach z dziećmi romskimi i asystentkami opracowanych zostało 45 ilustrujących je piktogramów.

Na tej podstawie:

- opracowano książeczki motywacyjne z zadaniami do indywidualnego wykonania przez dzieci,
- zakupiono tablety, mobilne walizki, naklejki i pisaki ścieralne,
- wydrukowano karty i książeczki motywacyjne,
- opracowano aplikację na tablet i telefon z systemem Android, którą wgrano na tablety.

Mobilne walizki z kompletami kart, książeczkami i naklejkami trafiły do dwóch szkół podstawowych – nr 26 w Poznaniu i nr 81 w Gdańsku, gdzie asystentki edukacji romskiej, przygotowawszy wcześniej scenariusze zajęć, sprawdzały ich działanie z uczniami i uczennicami romskimi, realizując wiele gier i ćwiczeń interaktywnych.

W ramach pilotażu (testowania) innowacji każde z dzieci otrzymało komplet kart oraz spersonalizowane książeczki motywacyjne. Stosowano też naklejki motywacyjne oraz gry i zabawy dopingujące dzieci do nauki.

Materiały – aplikacja na tablet i telefon zawierająca słownik audiowizualny, karty do samodzielnego wydruku oraz instrukcja w formie filmu – są też dostępne bezpłatnie na stronie www.romskiwobrazkach.pl.

2. Dla kogo jest „Romski w obrazkach” i na jakie problemy odpowiada?

Dla dzieci romskich pochodzenia rumuńskiego, uczących się w polskich szkołach, nieznających języka polskiego lub słabo nim władających.

Dzieci romskie pochodzenia rumuńskiego uczęszczają do szkół polskich od niedawna. Ich asystenci i asystentki to głównie osoby z grupy większościowej (czyli Polki i Polacy), nieznające języka romskiego czy rumuńskiego. Natomiast dzieci romskie pochodzące z Rumunii nie znają języka polskiego lub znają go słabo. Jest on dla nich dopiero trzecim lub czwartym językiem, którego się uczą. Nieznajomość języka polskiego utrudnia bądź uniemożliwia im naukę i komunikację w polskiej szkole oraz prowadzi do nierówności i wykluczenia.

Większości tych dzieci nie objął system edukacji przedszkolnej, a ich rodzice są niepiśmienni. Dodatkowym utrudnieniem są słabe warunki ekonomiczne, izolacja społeczna i negatywne stereotypy grupy większościowej. Nieznajomość struktur szkoły oraz procesów edukacyjnych, a także poczucie obcości powodują, że dzieci te czują się w szkole zagubione.

Nauczycielki i nauczyciele niejednokrotnie zniechęcają się do pracy z uczniami i uczennicami romskimi, ponieważ nie mogą się z nimi skomunikować, a osoby asystujące skarżą się na brak narzędzi do pracy.

„Romski w obrazkach” jest jedną z praktycznych prób odpowiedzi na te wyzwania i może być pomocny w prowadzeniu zajęć szkolnych, a także pozaszkolnych, realizowanych przez:

- asystentów i asystentki edukacji romskiej,
- wychowawców i wychowawczynie klas integracyjnych,
- nauczycielki i nauczycieli,
- wychowawczynie i wychowawców świetlic,
- innych pracowników i pracownice szkoły,
- animatorów, wolontariuszki, pracowników i pracowniczki organizacji i instytucji wspierających rozwój dzieci romskich pochodzenia rumuńskiego.

3. Jak to zrobić, czyli jak krok po kroku wdrożyć u siebie innowację?

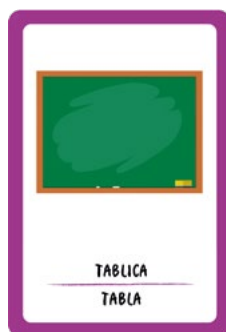
„Romski w obrazkach” w wersji oryginalnej ma postać mobilnej walizki zawierającej:

- zestawy kart z hasłami ze słownika romsko-polskiego,
- książeczki i zeszyty do ćwiczeń,
- tablet z wgraną aplikacją ze słownikiem,
- naklejki motywacyjne,
- pisaki suchościeralne.

Słownik romsko-polski składa się z 45 haseł, zapisanych w języku polskim i romskim (w jednym z dialektów używanych w Rumunii). Są one podzielone na pięć kategorii: budynek szkoły, w klasie, emocje, przedmioty i zwroty.

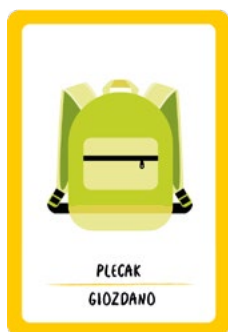
budynek szkoły

w klasie

emocje

przedmioty

zwroty

Słownikowi towarzyszą:

- karty motywacyjne, na których uczniowie i uczennice zbierają naklejki za każde opanowane słowo; ponadto na specjalną kartę mistrzowską wklejają naklejki – nagrody za opanowanie kategorii;
- karty do rysowania – zamieszczonymi w zestawie ściernalnymi mazakami można na nich dopisać i dorysować własne hasło.

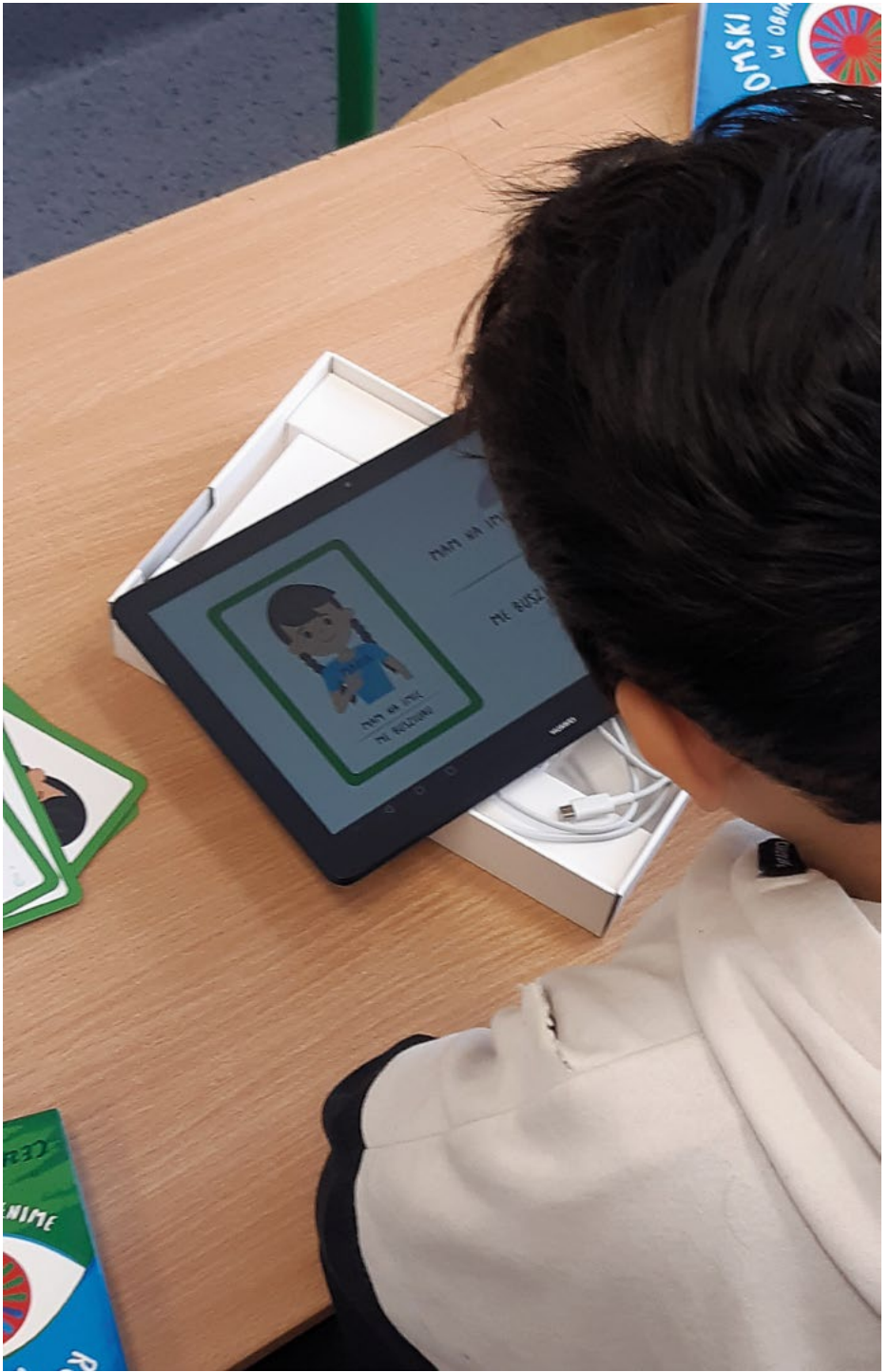

Słownik warto wykorzystywać na lekcjach. By to ułatwić, w załączniku przedstawiamy **przykładowy scenariusz zajęć** z jego użyciem.

Jak pokazał pilotaż innowacji, karty mogą być wykorzystywane na wiele sposobów, w wielu formach zabawy. Są to np. memory, zgadywanki, pantomima, scenki sytuacyjne (zwroty grzecznościowe), zajęcia ruchowe na czas (np. ściganie się, kto pierwszy dotknie znajdującego się w klasie przedmiotu z karty z kategorii przedmioty).

Dla uczniów znających już język polski poziom kart jest dość niski, ale nadaje się idealnie do zabawy i kształtowania pamięci. U dzieci starszych karty pomagają w poszerzeniu słownictwa oraz w formułowaniu zdań i opisów. Temu służy choćby zadanie, w którym dziecko losuje kartę z miejscem i ma opisać je słowami, bez wykorzystania docelowego słowa, np. „To jest takie miejsce, gdzie są zabawki, gry, gdzie zostają po lekcjach” (światlica).

4. Czy to działa, czyli jak innowacja pomaga odbiorcom?

Pilotaż innowacji wskazał, że „Romski w obrazkach” jest bardzo przydatną pomocą dydaktyczną, ciekawą dla uczniów oraz nauczycieli. Jest też inspiracją dla kadry pedagogicznej, szczególnie dla nauczycieli języka polskiego.

„Romski w obrazkach” okazał się narzędziem motywacyjnym i integracyjnym:

- Karty są skutecznym narzędziem, aby dowartościować uczniów i uczennice – mogą oni wykazać się znajomością języka, są w roli ekspertów. Dzięki temu pracujemy na zasobach dzieci, nie na deficytach.
- Jest to pretekst do wymiany wiedzy – gra jako partnerska sytuacja. Uczeń lub uczennica uczą się polskiego, nauczyciel lub nauczycielka mogą nauczyć się romskiego.
- Karty mogą być wykorzystane zarówno do nauki polskiego przez dzieci romskie z Rumunii, jak i słów romskich przez dzieci polskie.

Testowanie innowacji przyczyniło się do pozytywnych zmian wśród uczniów romskich pochodzenia rumuńskiego, asystentek nauczania oraz pozostałych uczestników środowiska szkolnego.

- Asystentki i asystenci nauczania oraz nauczyciele i nauczycielki zyskali funkcjonalne, sprofilowane narzędzie do pracy z uczniami i uczennicami romskim, dzięki któremu ich praca była łatwiejsza i przyniosła lepsze rezultaty edukacyjne.
- Uczennice i uczniowie zwiększyli swoje kompetencje językowe – znają więcej słów. Chętniej też komunikowali się z nauczycielkami, w tym np. sygnalizując swoje podstawowe potrzeby.
- Dzieci romskie oswoiły się ze środowiskiem szkolnym w Polsce i zasadami funkcjonowania w tym systemie – dzięki zabawom edukacyjnym dzieci zapoznali się z kształtem lekcji (elementami takimi jak siedzenie w ławkach, praca nad samodzielnymi zadaniami, współpraca w grupach, komunikacja z nauczycielem, szacunek do nauczyciela, kończenie rozpoczętych zadań), a także z przestrzenią szkoły oraz jej różnymi funkcjami (sekretariat, biblioteka, stołówka), i zaczęły odbierać budynek szkoły jako „swój” i dostępny.

Istotnym efektem innowacji było także wzmocnienie dzieci romskich.

- Uczniowie i uczennice otrzymali poczucie sprawczości na etapie konsultacji treści i wyglądu słownika.
- Dzieci romskie poczuły, że w polskiej szkole ich język jest równie ważny i wartościowy. Były dumne, że ich kultura została dostrzeżona, a one i ich bliscy wzięli udział w konsultacjach i nagraniach.
- Rozwiązując prawidłowo zadania ze słownikiem, dzieci cieszyły się swoimi sukcesami i były dumne, że dobrze sobie radzą.

Asystentki i inni nauczyciele zauważyli wzrost zaangażowania dzieci romskich w zajęcia szkolne.

- Dzieci chętnie brały udział w nowych zadaniach i aktywnie współtworzyły ich treść. Wykazywały się inicjatywą i pomysłowością w wymyślaniu nowych gier.
- Postawa uczniów wskazywała, że ich motywacja do nauki jest wysoka.
- Wizytujący nauczyciele i nauczycielki dostrzegli potencjał dzieci romskich – zobaczyli, że gdy znika bariera językowa, uczennice i uczniowie starają się i chętniej z nimi współpracują.

5. Ile to kosztuje?

Innowacja może w zasadzie funkcjonować bezkosztowo. Wystarczy ściągnąć aplikację na system Android lub filmiki na dowolne urządzenie i wydrukować karty na domowej lub szkolnej drukarce.

W wersji „premium” trzeba uwzględnić druk kart i książeczek. Pliki do wydruku są dostępne na stronie www.romskiwobrazkach.pl. Koszt wydruku kart w drukarni zależy od nakładu, jakości papieru i aktualnych cen. Natomiast dalsze korzystanie z nich jest już bezkosztowe – słownika i kart można używać w pracy z różnymi grupami dzieci romskich, podczas realizacji kolejnych scenariuszy zajęć.

6. Kto za tym stoi, czyli o zespole tworzącym innowację

Autorkami innowacji są:

Izabela Kolka – absolwentka Akademii Sztuk Pięknych i Collegium Da Vinci w Poznaniu. Scenografka, kostiumografka teatralna, artystka wizualna, edukatorka szeroko pojętej plastyki. Zaangażowana w projekty społeczno-kulturalne. Projektuje ekspozycje muzealne, produkuje autorskie filmy. Pomysłodawczyni i współautorka innowacji społecznej Onco-Joga. Laureatka stypendium „Kultura w sieci”.

Barbara Prądyńska – absolwentka kierunków: filologia polska i teatrologia na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, pedagogika teatru w Instytucie Kultury Polskiej na Uniwersytecie Warszawskim oraz menedżer kultury na Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. Aktorka, reżyserka, pedagożka teatru, animatorka kultury. Prowadzi autorskie działania artystyczne i kulturalno-społeczne z grupami zagrożonymi wykluczeniem, w tym ze społecznością Romów w Polsce i na świecie. Współprowadzi Fundację Art Junction, działającą w obszarze teatru społecznego i animacji kulturowej. Stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego miasta Poznania.

W powstanie i testowanie innowacji zaangażowani byli także:

Ewelina Frączkowska – ukończyła pedagogikę resocjalizacyjną i opiekuńczą, doradztwo zawodowe i logopedię. Pracuje jako asystentka edukacji romskiej, wychowawczyni świetlicy oraz doradca zawodowy w Szkole Podstawowej nr 81 w Gdańsku. Współpracuje z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie oraz Centrum Wsparcia Imigrantów i Imigrantek w Gdańsku.

Paulina Krzysik – współpracuje ze społecznością Romów pochodzenia rumuńskiego z Poznania od 2015 roku. Prowadziła grupy jako pedagożka ulicy (Grupa Animacji Społecznej „Rezerwat”), angażuje się w integracyjne działania animacyjne, w tym teatralne z dziećmi. Od kilku lat jest asystentką edukacji romskiej w Szkole Podstawowej nr 26 w Poznaniu. Studiowała filologię portugalską z lektoratem języka rumuńskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim i komunikację międzykulturową na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Aktualnie jest studentką studiów podyplomowych „Romowie. Wiedza i praktyki instytucjonalne.”

Paulina Piórkowska – absolwentka Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu. Współtworzy Fundację w Stronę Dialogu jako koordynatorka ds. działań interwencyjnych i wsparcia społeczności romskich. Inicjatorka Centrum Społeczności Romskich. Współtwórczyni grupy Poland-Roma-Ukraine. Była członkinią Stowarzyszenia Grupa Animacji Społecznej „Rezerwat”, gdzie pracowała jako pedagożka ulicy prowadząca grupę dzieci romskich pochodzenia rumuńskiego o charakterze integracyjnym. Pracowała jako asystentka edukacji romskiej w Szkole Podstawowej nr 26 w Poznaniu.

Paweł Lechowski – etnograf, romolog. Był ekspertem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w kwestiach romskich, cytowany w raportach European Roma Rights Center. Od lat 90. wspiera imigrantów romskich przybywających do Polski z Rumunii. Uczestniczy w programach edukacyjnych i integracyjnych organizacji promujących kulturę tej mniejszości. Właściciel prywatnej kolekcji stanowiącej znaczący wkład w zachowanie dziedzictwa Romów z Europy Środkowo-Wschodniej. Otrzymał nagrodę Fundacji Polcul im. Jerzego Bonieckiego.

Terkuta Ciurar, Maria Clopotar, Taisa Danciu – Romki z Poznania pochodzące z Rumunii, tłumaczki haseł słownika na język romski. Lektorki w nagraniu audio haseł romskich.

Dzieci romskie – uczniowie i uczennice romskie pochodzenia rumuńskiego z dwóch szkół podstawowych – nr 26 w Poznaniu i nr 81 w Gdańsku, biorące udział w przygotowywaniu innowacji, a także w jej testowaniu.

Katarzyna Skórnicka – absolwentka pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz terapii pedagogicznej w Wyższej Szkole Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa w Poznaniu, oligofrenopedagogiki – edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu, nauk o rodzinie na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Pedagożka w szkole podstawowej nr 26 w Poznaniu, nauczyciel dyplomowany. Autorka innowacji pedagogicznej „Dzieci romskie w szkole publicznej”.

Agata Łoś – edukatorka romska w ramach Programu na rzecz Romów i Romni rumuńskich Fundacji Dom Pokoju z Wrocławia. Bohemistka, nauczycielka wczesnoszkolna i przedszkolna z przygotowaniem pedagogicznym, ukończyła szkołę trenerów umiejętności interpersonalnych. Jako firma Gniazdko prowadzi zajęcia i szkolenia ekologiczne, rękodzielnicze i artystyczne.

Hubert Wińczyk – absolwent intermediów na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu, studiował filozofię i kulturoznawstwo. Artysta dźwiękowy, performer, improwizator, multiinstrumentalista. W swojej działalności posługuje się także fotografią, wideo. Kompozytor muzyki do spektakli teatralnych i filmów.

Łukasz Jata – z wykształcenia elektronik, z zawodu informatyk, hobbystycznie fotograf. Swego czasu realizator spektakli teatralnych. Amator astronomii.

7. Kontakty i więcej informacji

„Romski w obrazkach” można pobrać bezpłatnie ze strony www.romskiwobrazkach.pl.

Znajdują się tam:

- aplikacja na tablet – system Android,
- aplikacja na smartfon – system Android,
- pliki do samodzielnego wydruku kart na domowej drukarce (format A4),
- film instruktażowy do pobrania na dowolne urządzenie.

Informacje o innowacji znajdują się także na stronie <https://inkubatorpomyslow.org.pl/innowacja/romski-w-obrazkach> oraz na profilu „Romski w obrazkach” na Facebooku.

Izabela Kolka

izakolka@gmail.com

503 929 908

Barbara Prądyńska

pradzynskabarbara@gmail.com

696 270 272

Maria Lewandowska-Woźniak

Inkubator pomysłów prowadzony przez Fundację Stocznia

innowacje@stocznia.org.pl

(22) 378 39 73

Połącz odpowiednie zwroty z obrazkami.

DRZWI
OKNO
PODŁOGA
STÓL
ŁAWKA
KRZESŁO
TABLICA
BIURKO
SZAFKA

Połącz odpowiednie zwroty z obrazkami.

ZŁY / ZŁA
DOBRY / DOBRA
SMUTNY / SMUTNA
WESOŁY / WESOŁA
LUBIE
NIE LUBIE
BOLI
BOJĘ SIĘ
CIEKAWY / CIEKAWA

Dopisz brakujące litery w podanych słowach.

OKNO.

KRZESŁO

TABL.I.CA

Narysuj odpowiednią minę do twarzy.

Załącznik.

Przykładowy scenariusz lekcji

Temat: Przestrzeń szkoły

Cele główne:

- nauka słów związanych z pomieszczeniami szkolnymi w języku polskim, orientacja w przestrzeniach budynku szkolnego,
- kształtowanie umiejętności zgodnej i bezpiecznej zabawy w grupie.

Cele operacyjne:

Uczeń bądź uczennica:

- umie współpracować z koleżanką, kolegą,
- potrafi słuchać innych,
- integruje się z resztą grupy,
- zna słowa w języku polskim z danego zakresu,
- zna rozkład pomieszczeń w budynku szkolnym,
- umie je nazwać w języku polskim,
- umie wykorzystać poznane słowa i poprosić nauczycielkę o wyjście z klasy do toalety, biblioteki, gabinetu pielęgniarki itd.
- wie, jak zapytać o drogę lub wytłumaczyć, dokąd idzie.

Metody:

- aktywizująco-twórcze (wypowiedzi uczniów, zabawa ruchowa, praca w grupie),
- oglądowe (pokaz, obserwacja),
- słowne (rozmowa, dyskusja, instrukcja).

Formy prac:

- indywidualna,
- zbiorowa,
- grupowa.

Środki:

- tablet z wgraną aplikacją,
- karty słownika romsko-polskiego,
- książeczki motywacyjne.

Czas trwania: 45 minut.

Miejsce: sala lekcyjna, cały teren szkoły, w tym także boisko.

PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ:

Zajęcia powinny poprzedzić jasne ustalenie zasad pracy grupowej.

1. Pomagamy sobie nawzajem.
2. Każdy pomysł jest ważny.
3. Unikamy krytykowania innych.
4. Słuchamy i szanujemy siebie nawzajem.

Ważne, by omówić z dziećmi każdy punkt. Trzeba zapytać o to, co dla nich oznaczają poszczególne zasady, jak je rozumieją.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

- I. Wprowadzenie
 1. Powitanie uczestników i uczestniczek zajęć.
 2. Przedstawienie i rozdanie talii kart oraz książeczki motywacyjnej każdemu dziecku.
 3. Prowadząca podaje cel zajęć. Wyjaśnia, że na zajęciach postaramy się zapoznać z pojęciami związanymi z pomieszczeniami szkolnymi w języku polskim. Nauka odbędzie się w formie gier i zabaw.
- II. Realizacja tematu
 1. Dzieci podpisują rozdane im komplety talii kart i książeczki.
 2. Gra.

Wariant A: Wycieczka po szkole po wszystkich najważniejszych pomieszczeniach, w których zostały ukryte naklejki do wklejenia przez dzieci do książeczki. Szukanie odpowiednich kart z talii – kto znajdzie właściwą, dostaje naklejkę.

Wariant B: Dzieci losują kolejno karty. Jedno z nich staje się przewodnikiem lub przewodniczką wycieczki. Reszta, włącznie z prowadzącą, podąża za dzieckiem, które ma za zadanie doprowadzić grupę do wylosowanego miejsca. Jeśli dziecko nie zna nazwy miejsca, ma dodatkowo za zadanie zapytać się osoby tam zastanej, jak owo miejsce się nazywa (np. w świetlicy pyta się pani świetliczanki: „Przepraszam, JAK NAZYWA SIĘ to miejsce?”).

3. Gra w ciemno – prowadzący rozkłada karty na stole obrazkiem do dołu. Dzieci po kolei odsłaniają karty i mówią, co na nich jest. (Zabawa służy zorientowaniu się, które słowa są znane).
4. Językowe memo – prowadząca rozkłada 20 kart (10 par). Zapoznaje uczniów z kartami, obrazkami, podpisami. Sprawdza, które pojęcia znają uczniowie. Potem karty są tasowane i rozkładane w rzędach tak, by nie było widać, co na nich jest. Dzieci po kolei odsłaniają po dwie karty i mówią, co się na nich znajduje. Jeśli trafią na dwie takie same, zabierają je, a jeśli dwie różne, odkładają je na miejsce.
5. Słuchowisko – prowadzący rozkłada karty z danego tematu przed uczniami. Na tablecie puszcza z aplikacji dźwięki. Uczniowie odgadują, które to karty. Za dobrą odpowiedź dostają punkt.
6. Uczniowie wypełniają karty pracy w książeczkach.

III. Zakończenie

Po skończonej zabawie prowadząca dziękuje dzieciom za udział w zajęciach i rozdaje dzieciom naklejki.

IV. Informacje zwrotne

Przydatne jest zebranie refleksji uczestników na temat zajęć, ich tematyki, użyteczności ćwiczeń, sposobu prowadzenia zajęć. Można poprosić o „rundkę” w kręgu.

inkubator pomysłów

Niecodzienne rozwiązania codziennych problemów

Laboratorium
Innowacji
Społecznych

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

